

Warszawa, dnia 17 lipca 2018 r.

**Uwagi Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa
do projektu ustawy o architektach oraz ustawy o inżynierach budownictwa
(projekty z dnia 10 lipca 2018 r.)**

Argumenty przeciw rozdzieleniu ustaw:

- 1) Samorząd inżynierów budownictwa zawsze był przeciwny rozdzieleniu przepisów regulujących sprawę wykonywania zawodu architekta i inżynierów budownictwa, co zostało wyrażone kategorycznie w Stanowisku XVII Krajowego Zjazdu Sprawozdawczo-Wyborczego Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa przyjętym w dniu 30 czerwca 2018 r. Zatem, **informacja zawarta w pkt 1 OSR**, że: „*Także przedstawiciele samorządu inżynierów budownictwa podczas prac nad wspólnym projektem o architektach i inżynierach budownictwa wskazywali na zasadność uchwalenia dwóch odrębnych ustaw, normujących sprawy zawodów oraz regulującej samorządy zawodowe*” - **jest nieprawdziwa**.
- 2) Przy rozdzielaniu regulacji wykonywania zawodu architekta i inżyniera budownictwa zachwiana została równowaga między tymi zawodami na rzecz pierwszego zawodu. Zachwiana została również konstytucyjna zasada równości zawodów zaufania publicznego i nieuzasadnione podporządkowanie zawodu inżyniera zawodowi architekta. Ponadto inżynier budownictwa, został podporządkowany i uzależniony w zakresie wykonywania funkcji innemu samorządowi, tj. samorządowi architektów (por. art. 6 ustawy o architektach). Takie podporządkowanie przeczy samodzielności wykonywania zawodu inżyniera budownictwa.
- 3) Mimo deklaracji pana Ministra, iż zawody architekta i inżyniera budownictwa będą traktowane symetrycznie i bez uprzywilejowania żadnego z zawodów w przedstawionych projektach nastąpiła wyraźna dysproporcja i nieuzasadnione uprzywilejowanie zawodu architekta. Nie tylko inżynierom nie przywrócono równowagi w zakresie uprawnień do sporządzania projektów w zakresie rozwiązań architektonicznych, to uprawnienia te zostały jeszcze mocniej ograniczone i to podwójnie: poprzez ich zakres, jak i podporządkowanie w zakresie sporządzania tych projektów izbie architektów, której taki inżynier nie jest członkiem.
- 4) Wbrew twierdzeniom architektów, zawody architekta i inżyniera budownictwa są pokrewnymi zawodami zaufania publicznego, co potwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 marca 2015 r., sygn. akt K 19/14. Stan ten istnieje od 1928 r.
- 5) Zakres uprawnień architektonicznych i konstrukcyjno-budowlanych przenika się, co wynika także z opiniowanych projektów ustawy o inżynierach budownictwa i ustawy o architektach, gdzie kwestie zawodu inżyniera regulowane są w ustawie o architektach. Zabieg taki należy uznać za niedopuszczalny:
 - w świetle zasady poprawnej legislacji, a mianowicie zasady zupełności ustawy, zgodnie z którą ustawa powinna w sposób wyczerpujący regulować sprawy określonego rodzaju, w tym przypadku sprawy wykonywania zawodu inżyniera budownictwa i architekta

- w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2018 r., sygn. akt K 39/15, który wskazał sposób określania zasad wykonywania zawodu
- 6) Sztuczne i nieznajdujące uzasadnienia oddzielenie tych zawodów będzie miało negatywne konsekwencje dla przebiegu procesu inwestycyjnego, nad którym nadzór sprawuje Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, a w konsekwencji dla jakości dzieła inżynierskiego.
 - 7) Projekt ustawy o architektach przewiduje zmiany w ustawie Prawo budowlane, która odnosi się w jednakowym stopniu do wykonywania zawodu inżyniera budownictwa, jak i architekta. Przyjęcie jednej ustawy ułatwiłoby prawidłowe uregulowanie tych spraw.
 - 8) Brak merytorycznego uzasadnienia dla rozdzielania regulacji ustawowych dla zawodu architekta i inżyniera budownictwa.

I. Uwagi do ustawy o inżynierach budownictwa

Uwagi zasadnicze:

1. **Nie uwzględniono większości istotnych uwag merytorycznych PIIB** dotychczas zgłaszanych w procesie konsultacji
2. **Ustawa jest bardzo niedopracowana merytorycznie oraz formalnie i zawiera wiele błędnych odesłań**
3. **Art. 2 ust. 2** - z satysfakcją przyjęliśmy fakt, uznania zawodu inżyniera za zawód **zaufania publicznego**
4. **Art. 3 ust. 1** – skoro za samodzielną funkcję techniczną w budownictwie uznaje się działalność obejmującą samodzielne **rozwiązywanie zagadnień architektonicznych**, to dziwi fakt, iż inżynier nie może uzyskać uprawnień w zakresie rozwiązań architektonicznych
5. **Art. 3 ust. 1 pkt 1** – niezrozumiały jest zapis tego przepisu obejmujący „sporządzanie projektu budowlanego oraz jego sprawdzenie w zakresie określonym w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia...o architektach (Dz. U.)”. Czy oznacza on, że jednak inżynier upoważniony jest do uzyskania uprawnień w zakresie rozwiązań architektonicznych obiektów wskazanych w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia...o architektach. Jeżeli nie, to należy zrezygnować z odesłania w tym miejscu do ustawy o architektach i uregulować wszystko w jednej ustawie. Powyższe zgodne jest z ogólną zasadą legislacyjną, zgodnie z którą ustawa powinna mieć charakter zupełny, czyli w sposób wyczerpujący regulować określone zagadnienie.
6. **Załącznik do ustawy** – w pełni powinien regulować sprawy wykonywania zawodu inżyniera budownictwa, zatem powinny znaleźć się w nim również regulacje określające zakres uprawnień w zakresie rozwiązań architektonicznych, który w projekcie znalazł się w przepisach ustawy o architektach.

Uwagi szczegółowe:

1. **Art. 2 ust. 3 pkt 2)** – niedoprecyzowany zakres odpowiedzialności inżyniera budownictwa „z tytułu zobowiązań wobec interesu publicznego”, czyli czego i w jakim zakresie – zakres odpowiedzialności musi być jasno określony
2. **Art. 4 ust. 1** – rzeczoznawstwo budowlane:
 - zakres rzeczoznawstwa powinien różnić się od zakresu uprawnień inżyniera nie posiadającego tego tytułu. Można np. dodać sporządzanie opinii i ekspertyz w odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub obszarów objętych ochroną konserwatorską, które powinno być dodatkowym zadaniem zastrzeżonym dla tej grupy fachowców
 - należy dodać jako uprawnionego do uzyskania tego tytułu „inżyniera budownictwa”, tak jak jest obecnie
 - należy dodać wymóg wykazania się „znaczącym dorobkiem praktycznym”
3. **Art. 4 ust. 4 pkt 2)** – czy każda kara z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej będzie powodowała skreślenie z listy rzeczoznawców budowlanych? Nawet upomnienie? Chyba nie o to chodziło projektodawcy. Przepis ten należy doprecyzować, że chodzi o karę pozbawienia prawa wykonywania zawodu.
4. **Art. 13** – z uwagi na fakt, iż o uprawnienia mogą ubiegać się osoby nie tylko po ukończeniu studiów wyższych przepis ten należy uzupełnić o następujący zwrot „*lub po uzyskaniu tytułu zawodowego technika lub mistrza albo dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technika*”.
5. **Art. 24 ust. 2 pkt 1** – należy uzupełnić o zwrot „*wykształcenie i praktyki zawodowej*”
6. **Art. 24 ust. 2** – po pkt 7) należy dodać pkt 8) w brzmieniu: „*kopię dowody wpłaty*”
7. **Art. 24 ust. 6** – jest zupełnie błędny ponieważ przewiduje, iż postępowania kwalifikacyjnego nie przeprowadza się w stosunku do absolwentów studiów wyższych prowadzonych na podstawie umowy – postępowanie takie powinno być prowadzone, ponieważ komisja powinna sprawdzić, czy złożone zostały chociażby wszystkie dokumenty wymagane w sprawie, które będą podstawą nadania uprawnień budowlanych
8. **Art. 31 ust. 2** – pominięto wskazanie wysokości opłaty w przypadku ubiegania się o uprawnienia w nowo określonych zakresach. Przepis ten należy poprawić w zakresie odesłania do art. 22 pkt 5 i 7-8
9. **Art. 32 ust. 2** jest niemal tożsamy z treścią art. 33. Wobec pełniejszego zapisu treści art. 32 ust. 2 proponujemy wykreślić art. 33, a pierwszy z przepisów uzupełnić o „specjalność”. Wówczas przepis ten brzmiałby następująco: „*W decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych w zawodzie inżyniera budownictwa określa się specjalność oraz rodzaj prac projektowych lub robót budowlanych objętych danym uprawnieniem*”.
10. **Art. 48** – członkostwo w izbie inżynierów budownictwa zostało ponownie całkowicie źle określone. Tak jak proponowaliśmy w poprzednich uwagach proponujemy przeniesienie obowiązującej regulacji art. 5 w tym zakresie.
11. **Art. 59** – brak wskazania obowiązku uchwalenia regulaminu w sprawie nadawania tytułu rzeczoznawstwa budowlanego oraz uznawania kwalifikacji zawodowych.

12. **Art. 59 pkt 20)** – błędnie pozostawiono obowiązek zaopiniowania przez właściwego ministra Kodeksu etyki zawodowej opracowanego przez izbę.
13. **Art. 63 ust. 1 pkt 1)** – zawiera błędne odesłanie do art. 90 pkt 2, a powinno być do art. 78 ust. 1 pkt 1 i 2.
14. **Art. 88 ust. 1 pkt 2)** – należy uzupełnić, że pomoc prawna powinna pozostawać w zawiązku z „wykonywanie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie”.
15. **Art. 91 ust. 1 pkt 3)** – kolejny raz wnosimy o usunięcie „umyślnego przestępstwa skarbowego”, jako przesłanki skreślenia z listy członków.
16. **Art. 91 ust. 3** – ponownie też zwracamy uwagę, że skreślenie na własny wniosek, np. w związku z chęcią przeniesienia się do innej izby nie powinno skutkować obowiązkiem przejścia obowiązkowego szkolenia uzupełniającego.
17. **Art. 94 pkt 3)** należy dodać, że chodzi o „wynik pozytywny egzaminu”.
18. **Załącznik do ustawy** – nie uległ zmianie, mimo PIIB na wniosek Ministerstwa opracowała szczegółowe zakresy poszczególnych specjalności i przekazała je przy piśmie z dnia 13 marca 2018 r., KK-0058-0025(2)/18.

II. Uwagi do ustawy o architektach

1. **Art. 5 ust. 2** jest źle skonstruowany i przez to zupełnie niezrozumiały. Zachodzi istotna wątpliwość, czy przepis ten określa zakres uprawnień w zakresie rozwiązań architektonicznych, które zostały zastrzeżone dla inżynierów budownictwa? Jeżeli tak, to dlaczego nie zostało to określone wprost w ustawie o inżynierach budownictwa i dlaczego nie została sprecyzowana specjalność, w ramach której mieściłoby się to upoważnienie. Nie wynika to też z żadnego zakresu uprawnień określonych w ustawie o inżynierach budownictwa.

Taki sposób uregulowania sprzeczny jest zasadami wskazywania zakresu do wykonywania zawodu określonymi przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 lutego 2018 r., sygn. akt K 39/15.
2. **Art. 5 ust. 2** - na skutek wprowadzenia przepisu w proponowanym kształcie, inżynierowie budownictwa zostaną wyeliminowani z rynku projektowania w branży konstrukcyjno-budowlanej na terenach miejskich. Pozostają im dwa obszary, w których mogą działać (art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o architektach):
 - obiekty budowlane zaliczonych do Kategorii III, o której mowa w załączniku do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, lokalizowanych na obszarze objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego; Są to „inne niewielkie budynki, jak: domy letniskowe, budynki gospodarcze, garaże do dwóch stanowisk włącznie”. Tego typu obiekty zlokalizowane są bardzo często na obszarach nie objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, co zgodnie z wolą ustawodawcy, uniemożliwi zaprojektowanie ich przez inżynierów budownictwa.
 - obiekty budowlane, o kubaturze do 1000 m³ lokalizowane w zabudowie zagrodowej lub na terenie zabudowy zagrodowej.

Dla inżynierów budownictwa pozostaje projektowanie obiektów liniowych oraz obiektów inżynierskich zaliczonych do kategorii IV, XIX, XXIII – XXX, o których mowa w załączniku do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane;

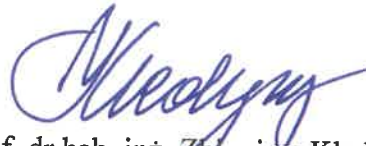
Sprzeciw budzi jednak zarezerwowanie dla architektów projektowania obiektów:

- Kategorii V – obiekty sportu i rekreacji, jak: stadiony, amfiteatry, skocznie i wyciągi narciarskie, kolejki linowe, odkryte baseny, zjeżdźalnie.
- Kategorii VII – obiekty służące nawigacji wodnej, jak: dalby, wysepki cumownicze.
- Kategorii VIII – inne budowle.
- Kategorii XXI - obiekty związane z transportem wodnym, jak: porty, przystanie, sztuczne wyspy, baseny, doki, falochrony, nabrzeża, mola, pirsy, pomosty, pochylnie.
- Kategorii XXII - place składowe, postojowe, składowiska odpadów, parkingi.

Architektom przypisano także udział w opiniowaniu projektów podziałów i scaleń i podziału nieruchomości pod kątem właściwej kompozycji i estetyki przestrzeni publicznej i krajobrazu. To nowość, ponieważ obecnie ten problem reguluje ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Według ustawy podział nieruchomości można dokonać, jeżeli jest on zgodny z ustaleniami planu miejscowego. W przypadku braku planu miejscowego, podziału nieruchomości można dokonać, jeżeli jest zgodny z warunkami określonymi w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plany miejscowe, a w przypadku ich braku decyzje o warunkach zabudowy, opracowują na zlecenie wójta, burmistrza, prezydenta miasta urbanisci. Ten obszar najwyraźniej chcą teraz przejąć architekci, wypełniając lukę po likwidacji izby urbanistów. Jest jednak znacznie większy obszar, do tej pory niedostępny dla architektów – infrastruktura drogowa, czyli inwestycje celu publicznego. Tu najczęściej brak miejscowych planów, inwestor nie występuje jednak o *decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lecz realizuje inwestycję w oparciu o specustawę drogową* (Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych). Tym samym podziału działek w celu wydzielenia pasa drogowego dokonuje projektant w porozumieniu z inwestorem oraz geodeta. W przypadku tzw. działek resztujących to inwestor publiczny decyduje, czy działkę nabywa, czy nie. Podział nieruchomości zatwierdza decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Architekta i urbanisty w tym postępowaniu nie ma i być nie powinno. Analogiczna jest specustawa kolejowa.

3. **Art. 6** – należy wykreślić – jest to niezrozumiały przepis prowadzący do podporządkowania inżyniera budownictwa izbie architektów w zakresie sporządzania projektów w zakresie rozwiązań architektonicznych.
4. **Art. 46** – określa błędnie zasady członkostwa w izbie architektów wskazując kilkakrotnie w jednym przepisie te same osoby w różnych punktach. Niejasne są też zasady członkostwa inżynierów budownictwa posiadających uprawnienia w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie.

5. **Art. 113** – budzi wątpliwości w aspekcie możliwości dalszego wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie przez inżynierów budownictwa posiadających uprawnienia w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie. Czy będą oni traktowani jako osoby nie mające tytułu zawodowego architekta, a w związku z tym nie mogą wykonywać funkcji wynikających z posiadanych uprawnień architektonicznych w ograniczonym zakresie? Jak się to ma to zasady ochrony praw nabytych?

prof. dr hab. inż. Zbigniew Kledyński
Prezes Krajowej Rady PIIB